

Khalkedon'dan Kolkhis'e: Argonautları Keşfetmeye Yönelik Bir Tur Önerisi

Araştırma Makalesi

Nuray YILDIZ

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ABD, Yüksek Lisans Öğrencisi
nuray95_yildiz@hotmail.com

Vedat ACAR

Dr. Öğretim Üyesi

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü
acrvedat@gmail.com

ÖZET

Argonautlar efsanesi, Altın Post'u ele geçirmek için İason önderliğinde yola çıkan bir grup mitoloji kahramanının Yunanistan'da Teselya bölgesinden başlayarak Gürcistan'a (Kolkhis'e) uzanan yolculuklarını konu almaktadır. Bu çalışmada, Argonautların yolculuğunu günümüz şartlarında gerçekleştirmeye yönelik bir tur önerisi oluşturmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle Argonautlar ve Altın Post efsanesi hakkında literatür taraması gerçekleştirilmiş, sonrasında söz konusu güzergahın uygulanabilirliğini ortaya koyabilmek amacıyla tur güzergahı hakkında deneyimli iki uzmana başvurulmuştur. Uzman görüşü neticesinde, uzun mesafeli deniz yolculuğu, yüksek maliyet ve Karadeniz'in sert iklim koşulları nedeniyle rota üzerinde sınırlandırmaya gidilmiştir. Neticede tur programının, İstanbul-Batum arasını kapsayacak şekilde karayolu ile gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Tur programının planlanmasında maliyet, zaman ve günümüz koşullarının uygulanabilirliği gibi faktörler dikkate alınmıştır. Takip edilecek rotanın belirlenmesinde ise güzergaha hakim 12 yıl deneyimli otobüs şoförü ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşme neticesinde İstanbul-Batum arasında 8 gün süren bir tur programı oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Argonautlar, Altın Post, Tur Programı, Özel İlgi Turu

From Chalcedon to Colchis: A Tour Proposal to Discover the Argonauts

ABSTRACT

The Legend of Argonauts is about the journey, starting from Thessaly region in Greece to Georgia (Colchis), of a group of mythological heroes' which was set out under the leadership of Jason to get the Golden Fleece. In this study, it is aimed to create a tour proposal to realize the journey of Argonauts in today's circumstances. For this purpose, firstly, literature review was conducted about the legend of Argonauts and Golden Fleece. Then, two experts having experience about the aforementioned route were consulted in order to determine the viability of the tour route. As a result of the expert opinion, the route was limited on account of long-distance sea voyage, high cost and harsh climate conditions of the Black Sea. Consequently, it was decided to carry out the tour programme covering the route between İstanbul and Batum by road. Factors such as cost, time, and viability in today's conditions were taken into consideration while planning. In determining the tour route to be followed, a bus driver having twelve-year experience in the route was interviewed. As a result of the interview, eight-day long tour programme between İstanbul and Batum was created.

Keywords: Argonauts, Golden Fleece, Tour Programme, Special Interests Tour

Makalenin Künyesi: Yıldız, N. & Acar, V. (2021). Khalkedon'dan Kolkhis'e: Argonautları Keşfetmeye Yönelik Bir Tur Önerisi. *Turist Rehberliği Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2 (1): 75-89.

GİRİŞ

Uzun bir süreci kapsayan Doğu Ege kültürü felsefe, edebiyat, tiyatro, hukuk, demokrasi, mimari açılardan zenginliğe sahip ve günümüzde birçok esere de konu olmuş bir kültürdür. Homeros'un İ.Ö. 9-8. yüzyıllar arasında yaşamış bir İon olduğu konusuna vurgu yapar (Homeros, 2008: 5). Homeros tarafından yazıldığı düşünülen İlyada ve Odysseia adlı eserler günümüzde halen birçok kitap, film gibi çalışmalara konu olmakla beraber Batı dünyasının ilk yazılı eserleri olarak kabul görürler (Daniels, 2014: 127-128). Antik Yunan mitolojisinde işlenen “en popüler on konu nedir” diye sorulacak olsa, bu listede mutlaka Argonautlar seferine yer vermemiz gerekir. İason isimindeki bir kahramanın, amcası tarafından öldürülen babasının mirasını, diğer bir ifadeyle tahtını, amcasından alabilmek amacıyla birçok kahramanla birlikte çıktığı bir deniz yolculuğu ve bu yolculuk esnasında yaşadığı maceraların anlatıldığı Argonautlar seferi, Yunanistan'ın İolkos limanından başlayarak Ege Denizi, Çanakkale Boğazı, Marmara ve Karadeniz üzerinden Kolkhis'e (Gürcistan) kadar uzanan ve Altın Post'un ele geçirilmesini işleyen bir mittir (Cömert, 2010: 100-101).

Emir'e (2018: 9) göre Argonautlar seferi, Karadeniz'in güneyinde, bölgenin zenginliklerinden faydalanmak isteyen bir grup maceraperest'in başlattığı bir Helen kolonizasyon hareketinin mitolojiye yansımalarıdır. Bahsi geçen bu mittin yola çıkarak kitle turizmine bir alternatif olarak Argonautlar seferini günümüz koşullarında gerçekleştirmeyi amaçlayan bir tur programı oluşturulmuştur. Bu amaç doğrultusunda öncelikle Argonautların güzergahını belirleyebilmek amacıyla literatür taraması gerçekleştirilmiş, sonrasında ise güzergah hakkında deneyimli iki uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşü neticesinde, İolkos limanından başlayarak Kolkhis'te son bulacak bir deniz yolculuğunun hem maliyet hem de zaman bakımından uygulanabilmesinin güç olduğu ortaya koyulmuştur. Dolayısıyla tur programında sınırlamaya gidilmiş ve Kalkhedon-Kolkhis arasındaki güzergahı kapsayacak sekiz gün süren bir tur programı oluşturulmuştur.

LİTERATÜR

Literatür bölümünde, öncelikle Antik Yunan Mitolojisi'nde anlatılagelen “Argonautlar” ve “Altın Post” konusuna değinilmiş sonrasında ise Argo gemisinin Altın Post yolculuğu esnasında takip ettiği güzergah hakkında bilgi verilmiştir.

Mitolojide Argonautlar Kimdir?

Mitolojide Akhalar ile beraber Danaolar'ın (Danaoi) ismine yer verilmektedir. Bunun yanı sıra Argoslar'ın da bahsi geçmektedir. Homeros, Argos bölgesinde (günümüzde Yunanistan'ın güneydoğusunda yer alan bir bölge) ikamet eden Yunanlılar'ı bazen Danaolar bazen de Argoslular olarak adlandırmıştır. Argos bölgesinin Akhalar ve Danaolar'ın ülkesi olduğu fikri anlaşılmaktadır. Mitolojide Kolkhis'te bulunan Altın Postu ele geçirmek için Argo gemisi ile sefere çıkan bir grup kahramana Argonaut'lar adı verilmiştir (Necatigil, 1988: 116-117; Homeros, 2008: 26-27).

Argonautlar efsanesi, yazılı kayıtlar aracılığıyla bilinen uzak diyarlara yani Ege denizinden Karadeniz'in doğu tarafına doğru gerçekleştirilen en erken tarihli gemi yolculuklarından birini konu alır. Efsanede mürettebatın denizde ve durak noktalarında başlarından geçen hikayeler işlenmektedir. Argonautlar veya diğer adı ile Argo gemicileri, antik dönemin efsanevi anlatımlarından biri olarak görülmektedir. Bu hikayeyi bütünüyle bize anlatan Rodoslu Apollonius olmuştur. Apollonius, ünlü bir mitos (mythos) yazarı olarak bilinmektedir. Argonautlar'ın yazarının muğlak bir hayat hikayesinin olduğu bilinir. İskenderiye'de doğan Apollonius, Silleus ve Rhode'nin oğludur. Kökeni İskenderiye'ye dayanan ilk şairdir. Kallimakhos'un öğrencisi olan Apollonius, izleyicilerin önünde Argonautika'yı ilk okumasını genç yaşlarda gerçekleştirir (Green, 2008 akt: Acar, 2020: 357). Kelly'e (2009: 82) göre Apollonius'un hocası Kallimakhos, İskenderiye Kütüphanesi'nde saygın bir konuma sahiptir. Kallimakhos, büyük bir titizlikle mükemmelleştirilmiş, zarif şiirleri sever. Kallimakhos'a göre az ve öz olmak bir erdemdir bunun yanı sıra şiir de yazdıklarına, boyutlarına ve sanatına göre değerlendirilmelidir. Kallimakhos, kendi estetik

anlayışını savunmakla kalmayıp rakiplerinin anlayışını da eleştirmekte, bu kişilere Rodos'un kıskanç ruhlarından oluşan ilkel bir ırkın ismi olan "*Telchinler*" olarak nitelendirir. Kallimakhos kendi estetik anlayışına o kadar bağlıdır ki öğrencisi Apollonius'u kendisine rakip olarak görür ve ona meydan okur. Hatta dört ciltten oluşan Argonautika adlı eser Kallimakhos'un eleştirileri ve aşağılamalarına maruz kalır. Bunun üzerine Apollonius şiir yazmada karar kılar ve Rodos'a gider. Ovid, Kallimakhos'tan Ibis adında bir şiirin çevirisini yapar, ama eserin Yunanca orijinali bulunamaz. Şiir, leş yiyici bir leylek ile, "pislik dolu" bir kuşla ilgili acımasızca hakaretleri içeren bir hicivdir. Bazı çalışmalarda şiiri Argonautika'nın yazarına sürekli bir saldırı şeklinde olduğunu ifade ederler. Apollonius'un Telchinler ve onların ortak ana vatanı Rodos arasındaki ilişki sorunlu gibi gözükse de Ibis cinsi bir kuşun okuyuculara neden Apollonius'u hatırlatacağını kavramak mümkün değildir. "*Kalın bir kitap büyük bir kötülüktür*" sözü Kallimakhos'un özdeyişlerinden bir tanesidir. Ancak yazımdaki yalınlık arayışı onun hayatta olma şansını arttırmaz. Modernlik taraftarı görmüş geçirmiş biri ile tutucu ve gelenekselci arasındaki çatışmanın (bir kurmaca olmasına karşın) Kallimakhos'un eserlerinden daha kalıcı olduğu kanıtlanır (Kelly, 2009: 82).

Apollonius öncesinde Pindaros ve sonrasında ise Apollodoros söz konusu Argonautlar efsanesini dile getiren diğer yazarlardır. Argo gemisi, kelime anlamı olarak '*hızlı, çabuk*' şeklinde ifade edilmektedir. Karadeniz'de Kolkhis ülkesi adıyla bilinen yerde Altın Postu aramak üzere yola çıkan bazı efsanevi karakterler için Argos isminde bir usta tarafından inşa edilen bir gemiden bahsedilmektedir. Altın postu bulmak için sefere dahil olanlar Troya efsanesinde adı geçen ünlü karakterlerden bir önceki kuşaktan kahramanlardır. Argonautlar seferine katılanlar hakkında mitoloji yazarları arasında her ne kadar tutarsızlıklar olsa da öne çıkan kahramanlar şunlardır: İason, gemiyi yapan usta Argos, dümende görev alan Tiphys, lir çalmada usta olan Orpheus, İdmon, kahin Amphiaraos ve Mopsos; Boreas'ın çocukları olan Kalais ve Zetes, Kastor, Polydeukes, Peleus yanı sıra Telamon, Meleagros, mitolojide on iki görevi ile öne çıkan Herakles ve daha birçok kahraman yer almaktadır (Apollonius Rhodius, I.174-201; Erhat, 1996: 53-54).

Altın Post (Golden Fleece) ve Argonautlar

Altın Post efsanesi Yunanistan'ın kralı Athamas'ın oğlu Phriksos'a kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Athamas, eşi Nephele'den vazgeçip İno ile evlenmesi sonucunda Athamas'ın çocukları Phriksos ve Helle, üvey annelerinin hışmına maruz kalırlar. Bir süre sonra ülke, açlık felaketi ile karşı karşıya kalır. İno, Phriksos ve Helle'nin Zeus Laphystios'a kurban edilmelerini telkin eder. Çocuklar, tanrı için kurban edilmeye hazırlandığı esnada Zeus, altın postlu ve kanatlı bir koç gönderir. Koç, iki çocuğu kurban edilmekten son anda kurtarır. Phriksos ile Helle, bu kanatlı koçun sırtında doğuya doğru yol alır. Bir süre sonra Helle, koçun üzerinden düşer ve boğulur. Phriksos, Aites'in krallığındaki şehir Kolkhis'e (Gürcistan) sağ salim ulaşır. Phriksos, kendisini Kolkhis'e güvenli bir şekilde ulaştıran koçu, Tanrı Zeus'a kurban eder, koçun postunu ise ona dostça yaklaşan kral Aietes'e armağan eder (Necatigil, 1988: 61; Grimal, 2012: 634). Kral Aietes, Phriksos'un ona armağan ettiği bu postu, Savaş Tanrısı Ares'in kutsal ormanına götürerek tanrıya adar ve onu ormandaki bir meşe ağacına çiviler (Grimal, 2012: 634; Lafüriya, 2015: 7-8). Kral misafirperverliğinin yanı sıra kızı Khalkiope ile Phriksos'u evlendirir. Phriksos'un Khalkiope'den aralarında Argos, Melas, Phrontis ve Kytissoros'un da bulunduğu birçok çocuğu olduğundan söz edilmektedir (Grimal, 2012: 634).

Latacz'ın ifadesine göre günümüzde Gürcistan olarak adlandırılan Kolkhis, altın ülkesi olarak bilinmektedir. Gürcü araştırmacılar Altın Post öyküsünü, günümüzde de altın taşıyan Rioni ırmağında evvelden pöstekilerle yapılan ilkel altın yıkama uygulamasıyla bağlantısının olduğunu ileri sürerler (Latacz, 1988 akt: Latacz, 2006: 266-267). Altın Post, Antik Yunan mitolojisinde refahı ve gücü temsil etmesi açısından önemlidir. Abhaz mitolojisine göre erken devirlerde dağlardan dökülen nehirlerdeki altın parçalarını bir araya getirebilmek için nehir yataklarına serilen koyun postları zaman içinde altın tanelerini üzerine çekerek hikâyede bahsedilen Altın Post'a dönüşür (Lafüriya, 2015: 142). Antik Yunan mitolojisinde Argonautlar seferi olarak da bilinen bu yolculuk, söz konusu Altın Post ile doğrudan ilişkilidir. İolkos kentinin, Kretheus isminde bir kralı bulunmaktadır. Ancak Kretheus'un ölümü, Aison

ile onun üvey kardeşi Pelias arasında taht üzerinde hak iddia etmelerine neden olur. Fakat Pelias, bir yolunu bulur ve İolkos tahtını ele geçirir. Aison, geçen zaman içerisinde oğlu İason'un canını kurtarmayı başarır ve Kentaur Kheiron'un yanına yerleştirir. İason yetişkin bir delikanlı olur. Pelias, tanrı Poseidon'a bir kurban sunmak amacıyla birçok kişiye haber gönderir. Haber gönderdikleri arasında İason da bulunmaktadır. Kralın davetine iştirak etmek için hemen yola düşer. Ancak bir dereeden geçerken ayakkabılarından birini düşürür ve bir ayağı çıplak halde tören alanına gelir. Yalnızca tek bir ayağında ayakkabısı ile İason'u gördüğünde Pelias, bir zamanlar Delphoi kâhinini salık verdiği yalnız bir ayağında pabuç olan adamdan sakınması gerektiği yönündeki kehaneti anımsar (Berens, 2009: 180-181; Cömert, 2010: 100-101; Grimal, 2012: 604). Pelias, İason'a bir soru yöneltir "*eğer kral olsaydın, seni tahtından edecek birine ne yapardın?*" İason ise düşünmeden "*Onu Altın Postu aramaya gönderirdim*" yanıtını verir. Pelias, İason'un bu sözlerinden onu kısıvrak yakalar ve onu Altın Post'u getirmekle görevlendirir (Grimal, 2012: 309, 604).

Başka bir anlatıma göre Kentaur Kheiron tarafından yetiştirilen İason, vakti gelince Pelion kentinden ayrılarak İolkos'a döner. İason'un İolkos kentine geldiği esnada amcası Pelias bir kurban töreni icra etmek üzeredir. Pelias, her ne kadar İason'un kim olduğunu anlamasa da tek ayağında ayakkabı ile kente giren yabancından korkar. İason, beş gece boyunca babasının evinde kalır. Daha sonra ise Pelias'ın huzuruna çıkarak tahta hak iddia eder. Pelias, yıllar önce Phriksos'u sırtında Kolkhis'e kadar taşımış olan koçun postunu getirmesini talep eder. Pelias'ın böyle bir taleple gelmesinin ardında aslında bir ejderha ya da yılan tarafından korunmakta olan altın postu almaya gittiğinde İason'un bir daha geri dönemeyeceği yönündeki düşüncesi etkili olur. (Grimal, 2012: 309).

Pelias'ın İason'a verdiği bu görev ile amaçladığı şey aslında ondan kurtulmaktır. Pelias, İason'un isteğini yerine getireceğini ama öncelikle topraklarına musallat olan felaketten kurtarmasını talep eder. Pelias'ın söylemine bakılırsa bu kutsal görev yerine getirilir getirilmez karşılığında tahttan kendi rızasıyla çekileceğini söyler. Çünkü gün geçtikçe ölüme yaklaştığını düşünür. Pelias'ın buyruğunu yerine getirecek olan İason hiç vakit kaybetmeden Yunanistan'da ne kadar yiğit varsa hepsine haber yollar. Kendisine bu yolculukta eşlik etmek isteyen gönüllüler arar. Bunun yanı sıra sefer için Argos isimli usta, bir gemi yapması için görevlendirilir. Gemi yolculuğu esnasında tanrıça Hera, İason'a yardım eder. Aynı zamanda Tanrı Zeus'tan da yardım istenir (Fox, 1916: 108-110; Hamilton, 1953: 119-120). Gemi yapımı için Pagasai'de (Antik Teselya'da bir kent) Pelion Dağı'ndan getirilen kerestelerden faydalanılır. Ayrıca Tanrıça Athena, Dodona'daki meşe ağaçlarından kestiği kutsal olan ve konuşabilme yeteneğine sahip direklerden getirir. Bunlar, aynı zamanda kehanette bulunabilme yeteneğine sahiptir. Bu direklerden biri, Argo gemisinin pruvasına dikilir. Argonaut unvanını alma düşüncesiyle ülkenin çeşitli yerlerinden gelen savaşçılar, sefer için bir araya gelirler (Berens, 2009: 182-183).

İason'un yapılmasını istediği gemi hafif ve sağlamdır. Kaptan olarak İason seçilirken, pruvaya ise Herakles geçer. Argos gemisi, Yunanistan'ın Teselya bölgesindeki liman aracılığı ile denize bırakılır. Bu gemi ile Argonautlar'ın ilk durağı Lemnos Adası olur (Fox, 1916: 109-110; Berens, 2009: 183-184). Sefere çıkmadan evvel kehanet tanrısı Apollon'a sunulan kurbanlar bilici İdmon tarafından olumlu yorumlanır. Ancak İdmon, sefere katılan diğer kahramanlar kadar şanslı değildir (Erhat, 1996: 54). Nitekim İdmon, bu seferden sağ salim dönemez. Bu noktada Grimal (2012: 314), İdmon'un Kolkhos'a vardığında ya da Mariandynler ülkesinde verdikleri mola esnasında bir yabandomuzu tarafından öldürüldüğünden söz eden iki farklı anlatıma değinmektedir.

Lemnos Adası

Smith'e (2013: 22-23) göre Argonautların ilk durağı, Lemnos Adası'dır. Yolculuk sırasında kahramanların başlarından birtakım olaylar geçer. İason, Lemnos Adası'na giriş yapabilmek için Hypsiyle'den izin ister. Hypsiyle, Lemnos kralı Thoas ile Amazon Myrina'nın kızı ve şarap tanrısı Dionysos'un torunu ve aynı zamanda Afrodit'in rahibesidir (Erhat, 1996: 158). Ada'nın erkekleri kadınların egemenliğine karşı gelerek eşleri dışındaki kadınlar ile birlikte olur ve bunun sonucunda Lemnoslu kadınlar tüm erkekleri öldürürler. Ancak kral Thoas, Hypsiyle tarafından kurtarılır ve bir

sandıkta gizli tutularak sonrasında krallığını geri kazanır. Bunu öğrenen Lemnoslu kadınlar Hypsiyle'yi Lykurgos'a köle olarak satar. Diğer bir anlatıma göre Hypsiyle sürgün edilir ve korsanlar tarafından yakalanarak Lykurgos'a köle olarak satılır. Daha sonra Hypsiyle İason'dan olan iki çocuğu Euneus ve Thoas tarafından kurtarılır. Kocalarını öldüren Lemnos Adası kadınları, Argonautları gördüklerinde heyecana kapılırlar ve onlarla birlikte olurlar (Erhat, 1996: 54; Coleman, 2007: 506; Roman & Roman, 2010: 246-247). Argo gemicileri ile birlikte olan diğer Lemnoslu kadınlar da bu kahramanlardan hamile kalır. Şehirde kutlama ve ziyafet verilir, Ancak Herakles ile birkaç kişi bu şölene katılamaz. Kutlama sonunda kahramanlar Ada'dan ayrılmadan erzaklarını depolarlar. Lemnos Adası'ndaki mola sona erer ve artık Altın Post'u aramak için yola çıkma vakti gelir. Ancak Lemnoslu kadınlar, Argonautların gitmelerini istemez. Hatta Hypsiyle, İason geri dönmediği takdirde ondan doğacak olan çocuğunu, İason'un peşinden göndereceğini söyler. Lemnos Adası'ndaki bu maceralar sonrasında Argo gemisi, sefere kaldığı yerden devam eder (Hamilton, 1953: 120; Halikarnas Balıkçısı, 1985: 132).

Semendirek Adası, Kyzikos

Lemnos'tan yola çıkan Argonautlar, Çanakkale Boğazı'ndan önce Samothrake (Semendirek) adasından geçer. Yolculuk esnasında Orpheus'un tavsiyelerini dinleyip adaya güvenli bir şekilde ulaşırlar. Orpheus, Yunan mitolojisinde lir (lyre) ismi verilen müzik aletini çalma yeteneği sayesinde tanrılar katında bile isminden söz ettiren önemli bir insandır. Hatta bu müzik aletini o kadar etkileyici çalardı ki yeryüzünde bitkiler adeta ona doğru eğilir, bütün vahşi hayvanlar dize gelirdi (Necatigil, 1988: 104-105). Dolayısıyla Orpheus'un, böyle bir yolculukta Argo mürettebatına eşlik etmesi bir rastlantı değildir. Yolculuk esnasında oluşabilecek tehlikelere karşı kullandığı bu müzik aleti sayesinde Argo gemicilerini korur. Hatta Altın Postu korumakla görevlendirilen yılanı, çaldığı lir sayesinde etkisiz hale getirenin Orpheus olduğu söylenir (Halikarnas Balıkçısı, 1989: 184-185; Coleman, 2007: 788; Berens, 2009: 183).

Semendirek Adası sonrasında Argonautların bir sonraki durağı, Kapıdağ yarımadasının batı kıyısında bulunan Kyzikos (Balkız) şehri olur. Dolionlar'ın kralı Kyzikos bu kahramanları misafirperver bir şekilde karşılar. Argo gemicileri buradan ayrılmalarının akabinde, bir fırtınaya yakalanır ve Kyzikos'a geri dönmek zorunda kalırlar. Fakat Dolion'lar bu gemicileri korsan zanneder ve onlara saldırırlar. Bu savaş esnasında Argonautlar kralı öldürürler (Cömert, 2010: 101). Yaşanan bu facia neticesinde kral Kyzikos'un eşi Kleyte, yasa boğulur hatta gözünden akan yaşlardan küçük bir dere meydana gelir. Bu dereye, Kleyte'ye ithafen "Kleyte Deresi" ismi verilir (Yaylalı, 2018: 6).

Mysia'da Hylas'ın Kayboluşu ve Herakles

Herakles'in teklifi üzerine gemiciler en uzun süre kimin kürek çekeceği konusunda rekabet eder. Orpheus'un lirinden çıkan ezgiler bir nebze de olsa gemicilerin huzur bulmasını sağlar. Mücadele neticesinde en sona İason, Dioskurlar ve Herakles kalır. Ancak çok vakit geçmeden Dioskurlar da geri çekilir. Bunun üzerine, Herakles ve İason mücadeleye devam eder. Mysia'da (günümüzde Balıkesir ili sınırlarında kalan bölge) Khios Nehri'ne vardıklarında Argonautlar'ın lideri İason da yenilgiye uğrar ve böylece müsabakanın galibi Herakles olur. Ancak bu sırada Herakles'in küreği kırılır. Mysia (Mudanya limanı) kıyılarına ulaşıldığında Herakles, kırılan küreğin yerine yenisini temin etmek amacıyla Hylas ismindeki bir delikanlı ile birlikte Argonautların yanından ayrılır. Herakles, Hylas'ı Pegai Gölü'nden su getirmesi için gönderir, fakat Hylas aradan geçen zamana rağmen dönmez. Bunun üzerine Hylas'ı araması amacıyla Odysseia'da adı geçen deniz tanrı Poseidon'un oğlu ve çok güçlü bir kahraman olan Kyklop Polyphemos'u görevlendirir. Arayış esnasında Polyphemos, kaybolan gencin sesini duyduğu tarafa yöneldiğinde su kovasından başka herhangi bir şeyle karşılaşmadığını dile getirir. Hylas, su perileri olan Nympha Dryope ile kız kardeşleri tarafından su altındaki bir mağarada hayatını devam ettirmeye ikna edilir. Çünkü bu Nymphalar, Hylas'a aşık olur. Bütün çabalara rağmen Hylas'ın izine rastlanılamaz. Bunun üzerine İason, artık yolculuğa devam edilmesi gerektiğine karar verir. Argonautlar, Herakles'e yenilmesi nedeniyle İason'un bu durumu sindiremediğini ve bu yüzden gitme emrini verdiğini düşünür. Dümenci Tiphys'ten gemiyi geri döndürmesini isteyenler olmasına rağmen Kalais ve Zetes ismindeki iki

kahraman buna şiddetle karşı çıkar. Grup içindeki anlaşmazlığa rağmen gemiciler yollarına devam eder ve Herakles'i geride bırakırlar (Halikarnas Balıkcısı, 1992: 40; Apollonius Rhodius, I. 87-89).

Berens'e (2009: 185) göre gemiciler arkalarında Herakles'i bırakarak yolculuğa devam eder. Herakles ise Argos'a döner. Ancak bu noktada Antonius Liberalis (26. 293-301) Herakles'in gemicilerle beraber yolculuğa devam ettiğini vurgular. Herakles geride Hylas'ı araması için Polyphemos'u bırakır, fakat Polyphemos bu görevini yerine getiremeden ölür. Bu olaydan ötürü yerli halk ritüel olarak ilkbaharda Hylas'ı anar. Bir rahip Hylas'a üç defa adıyla seslenir ve buna cevap olarak üç defa yankılanan bir ses duyulur (Antonius Liberalis, 26. 300-307). Colum'a (2011: 44-45) göre Herakles ve diğerleri Hylas'ı aramalarına rağmen bulamaz, bunun üzerine Herakles, Hylas'ı bulabilmek için orada kalmaya razı olur. Ancak Tiphys yola çıkmaları gerektiğini söyler ve Herakles'in gemiye sonradan binmesi üzerine hüzün içinde yola çıkmak zorunda kalırlar.

Amykos, Phineus

Poseidon'un oğullarından biri olan ve Kadıköy'de yaşayan dev Amykos, Leda ile Zeus'un oğlu olan Polydeukes'in (Pollux) kendisini yenmesi üzerine yola koyulur. Bu esnada Argo gemisini şiddetli rüzgar Boğaz'dan uzaklara Trakya sınırlarına sürükler. Bu bölgede Poseidon'un oğlu olan kör kral Phineus'a denk gelirler (Erhat, 1996: 98). Bu kral, kanatlı ve kadın çehreli yaratıklar olan Harpyalar'ın gazabına uğrar. Nitekim yarı kadın yarı kuş görünümlü bu yaratıklar, Phineus ne zaman sofraya otursa gelip onun yemeklerinin bir kısmını yemekte, yiyemediklerini alıp götürmekte, götüremediklerini ise kirlenmektedirler. Argonautlar'ın Phineus'tan öğrenmek istedikleri şey bu zorlu yolculuklarında onları nasıl bir sonun beklediğidir. Fırsatın ayağına kadar geldiğini düşünen Phineus, gemicilerin kendisini Harpyalar'dan kurtarmaları karşılığında gelecekleri hakkında kehanette bulunacağını vaat eder. Bunun üzerine Argonautlar, Phineus'a sofraya oturmasını söyler. Tam sofraya oturduğunda Harpyalar yeniden ortaya çıkar. Bunun üzerine rüzgar tanrısının oğulları Kalais ve Zetes, bu yaratıkları kovalamaya başlar. Bu kovalamacadan bitkin düşen Harpyalar, bir daha Phineus'a musallat olmayacaklarına dair Styx Nehri üzerine yemin eder. Phineus, bu beladan kurtulmanın verdiği sevinç ile Argonautları, seyahatleri esnasında bekleyen felaketler hakkında bilgilendirir. Phineus, özellikle de Argonautların yakın zamanda karşılaşacakları sürekli birbirine çarpıp duran Mavi Kayalar-Symplegad'lar (Kyaneia) ile ilgili uyarılarda bulunur. Phineus, bu kayaların arasından geçip geçemeyeceklerini anlayabilmek için önden bir güvercin yollamalarını söyler. Şayet güvercin, kayaların arasından sağ salim geçebilirse Argonautların da buradan geçebileceğini belirtir. Ancak güvercin karşıya geçemezse tanrıların iradesinin Argonautların yanında olmadığını ve bu girişimlerinden vazgeçmeleri gerektiğini bildirir. Bu kehaneti öğrendikten sonra Argonautlar, seferlerine kaldıkları yerden devam eder (Grimal, 2012: 81).

Çarpışan Kayalar-Symplegad (Mavi Kayalar)

Pontos Eukseinos (Konuksever Deniz) adı verilen Karadeniz'in girişinde, yani İstanbul Boğazı'nda Mavi Kayalar da denilen iki tane kaya bulunur. Bu kayaların özelliği, sürekli birleşip ayrılmalarıdır. Bu kayalar birleştiklerinde aralarında bulunan ne varsa hepsini parçalamaktadır. Kayaların üzerine kocaman bir sis bulutu bulunmakta ve çarpışmalar aniden gerçekleşmektedir (Cömert, 2010: 101). Phineus'un uyarıları doğrultusunda Argonautlar, kayaların arasından geçmeden önce bir güvercin yollarlar. Güvercin bu dar geçitten geçmeyi başarır ancak kuyruğunun bir parçasını geride bırakır. Bunu gören gemidekiler, kayaların yeniden açılmasını beklemeye koyulur ve kayalar birbirinden ayrıldığı anda var güçleriyle geçidi aşmaya çalışırlar. Gemi geçitten başarıyla geçer ancak tıpkı güvercinin kuyruğunun bir kısmını kayaların arasına kaptırması gibi geminin pupası hafifçe zedelenir (Cömert, 2010: 101; Grimal, 2012: 82).

Amazonlar ve Stymphalian'lar: Kolkhis'e Yolculuk

Kayalıkların arasından güvenli bir şekilde geçebilmeyi başaran Argo gemisi şiddetli akıntılar ve rüzgar yüzünden kontrolden çıkar ancak Karadeniz'e varmayı başarır. Güney kıyılarını takip ederek rotasını sürdüren gemi, bir süre sonra tanrı Apollon'un tüm gösterişliliğiyle alevler içerisinde gemicilere

görüldüğü Tynias Adası'na ulaşır. Orpheus hemen bir sunak yapar ve bir adet yaban keçisini Şafağın Apollon'u ismiyle tanrıya adar. Gemiciler olası bir tehlike sırasında birbirlerini bırakmayacaklarına dair söz verirler. Argo gemisi Thynias Adası'ndan (günümüzde Marmara Adası veya Kefken ve çevresi) ayrılarak Mariandyne'ye (Zonguldak – Ereğli civarı) doğru yol alır. Bu şehir Herakles'in Yeraltı Dünyası'ndan üç başlı köpeği Kerberos'u çıkarırken faydalandığı çatlağın bulunduğu yer olarak bilinir. Burada kral Lykos, misafirlerini dostça karşılar. Kral Amykos'un Argonautlar tarafından öldürüldüğünü duyduğunda Lykos'un gemicilere olan saygısı katbekat artar. Argo gemicilerine yarenlik etmesi için oğlu Daskylos'a öğütte bulunur. Ertesi gün yola çıkmak üzereyken Lykos ırmağının kenarında bir yaban domuzu, kahin İdmon'u kalçasından ısırır. Bunu gören İdas hemen İdmon'un yardımına koşar ve hayvanı öldürür. Ancak yarası o kadar derindir ki İdmon daha fazla dayanamaz ve hayatını kaybeder (Grimal, 1986: 216).

Argo gemicileri kaybettikleri yoldaşları için üç gün yas tutarlar. Geminin dümencisi Tiphys de burada amansız bir hastalığa yakalanır ve ölür. Tiphys'in görevini üstlenmek amacıyla Büyük Ankaios, Erginos, Nauplios ve Euphemos rekabet eder. Sonunda bu görev, Ankaios'a verilir. Mariandyne'den çıkış yapan gemiciler doğuya yönelerek hiç ara vermeden Nehir tanrısı Asopos'un kızının adını alan Sinope'ye (Sinop ili) yönelir (Erhat, 1996: 54). Efsaneye göre bir zamanlar tanrı Zeus, Sinope'ye aşık olur ve Sinope'nin her isteğini yerine getireceğine dair söz verir. Bunun karşılığında Sinope, bekaretini korumak istediğini dile getirir. Zeus verdiği sözde durmasının yanı sıra Sinope'ye hediye olarak kendi adıyla anılacak olan Sinope ülkesini ona bahşeder (Grimal, 1986: 403).

İason; Deileon, Autolykos ve Phlogios'un yerine kürek çeker. Argo gemisinin yeni rotası Amazonlar'ın toprakları yani Thermodon'da (Terme Çayı) geçimlerini hayvancılık veya demircilikle sürdüren insanların yaşadığı Tibarenia şehri'dir. Khalybialılar'ın ülkesinden ilerleyerek Tibarenia'ya (Giresun civarı) ulaşırlar. Daha sonra Moisyoinkhialılar'ın şehrine doğru yol alırlar. Ares Adası'na (bugünkü Giresun Adası) ulaştıklarında gökyüzünde bir sürü kuş görürler. Bu kuşlar gemiye tunçtan tüyleri ile saldırır. Bu esnada Oileus omzundan yaralanır (Berens, 2009: 186-187). Gemiciler, hemen Phineus'un kehanetini anımsar ve hızlıca miğferlerini takarak çığlık atmaya başlarlar. Böylelikle kuş istilasından kurtulurlar. Daha sonra Ada'ya demir atma kararı alırlar. Giresun Adası mitolojide Altın Post'un peşine düşen Argo gemicileri efsanesinde yer almasının yanı sıra savaşçı Amazon kadınların yurdu olması bakımından önemlidir (Smith, 2013: 46; Yeşil & Koç, 2017: 217). Argo gemicileri gece şiddetli fırtına sonrasında kamp yaptıkları kıyıya ulaşan dört Aioliyalı ile karşılaşır. Bunlar; Kolkhis kralının kızı Khalkiope, Phriksos'un erkek çocukları Kytisoros, Argeus, Phrontis ile Melanion olarak bilinmektedir. İason misafirlerini dostça karşılar ve beraber Ares'in tapınağında bulunan siyah renkteki taşın üzerinde bir kurban sunar. Argo gemisi Philyra Adası'ndan (Yunanistan sınırları içinde bir ada) ayrılarak yoluna devam eder. Birkaç günlük yolculuğun ardından Kaf Ovası'na ulaşırlar. Gemiciler, Phasis Nehri (Gürcistan'da bir nehir) kıyılarına demir atar. İason ilk olarak bal ile harmanladığı şarabı tanrılara sunar ve Argo'yu ıssız bir yere çekerek savaşa hazırlanmak amacıyla dostlarını çağırır (Erhat, 1996: 54).

Medeia, Altın Post'un Ele Geçirilmesi

Kolkhis'e ulaşan gemiciler tüm gece ne yapacakları konusunda düşünürler. Hatta bu konu, Olympos'taki tanrıların bile gündemini oluşturur. Hera, Aphrodite'ye giderek ondan Medeia'yı İason'a aşık etmesini talep eder. Ancak bu şekilde Altın Post'a erişmek mümkün olacaktır. Latacz'a (2006: 266) göre Medeia, 'akıllı, çare bulan' anlamına gelmektedir ve Yunan mitolojisindeki en ihtişamlı kadın kâhin olarak kabul görmektedir. Aphrodite, Eros'u bunun için görevlendirir ve yıldızlı bir top karşılığında Medeia ile İason aşkına aracılık için ikna eder. Çevrenin sis bulutu ile kaplandığı ve gözlerden uzak olduğu esnada Medeia ve İason, Eros'un oku ile birbirine aşık olur. Diğer yandan Kolkhis kralı Aietes, Argo gemisi yiğitlerine karşı dostça davranır (Hamilton, 1953: 123-126). İason, tekmeden indikten sonra Pelias'ın ona verdiği görevi yerine getirmek için kralın huzuruna çıkar. Altın Postu, kral Aietes'ten talep ettiğinde kral bu teklifi doğrudan reddetmez ancak bir şart koşar. Kral ilk olarak, burunlarından etrafa ateş saçan tunç toynaklı iki

boğayı boyunduruk altına almasını ister. İkinci olarak kral İason'dan bir tarlayı sürmesini ve sürdüğü yere bir ejderhanın dişlerini gömmesini ister (Grimal, 2012: 82).

İason kralın buyruğunu yerine nasıl getireceği konusunda kara kara düşünmeye başladığı bir esnada ona yardım eli uzatan kralın kızı Medeia olur. Ancak yapacağı yardım karşılığında Medeia, İason'la evlenmek ve onunla birlikte Yunanistan'a gitmek ister. Bunun üzerine İason, Medeia ile evlenerek Yunanistan'a beraber gidecekleri konusunda ona söz verir (Grimal, 2012: 82). Bu sözün ardından Medeia, İason'a büyümlü bir merhem verir. Grimal (2012: 82) söz konusu merhemin Hephaistos'un boğalara saldırmadan önce kalkanına ve bütün bedenine sürdüğü sihirli bir merhem olduğundan söz ederken, Hamilton (1953: 124-125) bu merhemin Prometheus'un kanının yeryüzüne aktığı yerde büyüyen bir bitkiden yapıldığını ve bu merhemi süren birinin tüm tehlikelerden korunabileceğini belirtmiştir. İason, bu merhemi hem vücuduna hem de silahlarına sürer. Medeia, İason'a ejderhanın dişlerinden ortaya çıkan adamların arasına bir taş atmasını ve bu şekilde birbirleri ile savaşıacakları konusunda İason'u uyarır. Aietes Altın Post'u kaybetmeyi istemediği için Argo gemisini yakmaya ve mürettebatını da öldürmeye çabalar. Fakat Medeia'nın yardımıyla İason, Altın Postu çoktan ele geçirmiştir (Hamilton, 1953: 125; Grimal, 2012: 82-83). İason ve Medeia, Altın Postu aldıktan sonra Yunanistan'a dönüş hazırlıklarına girişir. Ancak Aietes onların peşini bırakmaz. İason ve Medeia'nın Altın Postu ele geçirdiğini öğrenir öğrenmez Argo gemisini yakalamaya karar verir. Medeia, babasını durdurabilmek için acımasızca bir hamle yapar ve yanına aldığı kardeşi Apsyrtos'u öldürerek vücudunun parçalarını babasının takip ettiği güzergaha fırlatır. Kral Aietes üzülerek oğlunun bu parçalarını bir araya getirmeye çalışır. Kral oğlunun parçalarını toplar toplamasına ancak Argo gemisi çoktan gözden kaybolur. Böylelikle Medeia'nın bu kurnazca hamlesi Argonautlar'ın kurtulmasını sağlar (Bonnard, 2004: 15-16; Grimal, 2012: 83).

Dönüş Yolculuğu

Efsanenin bazı anlatımlarına göre Argo gemisi Karadeniz'de İstros (Tuna) ırmağına varır ve bu güzergahı takip ederek Adriyatik denizine ulaşır. Ancak gemiciler tanrı Zeus'un hışmına uğrar ve güçlü bir fırtınayla karşılaşır. İason'un sevgilisi Medeia, kendi gibi büyücü olan halası Kirke'yi aramaya koyulur. Kirke, Medeia'yı kardeşinin katili olduğu için bu günahahtan arındırır, fakat İason'a karşı konuk sever bir şekilde davranmaz (Erhat, 1996: 54). Argo gemicileri Seirenler'in adasından geçerken Seirenler gemiyi batırmak için sesleriyle denizcileri büyülemeye çalışır. Ancak Orpheus'un lirinden dökülen ezgiler sayesinde Argo gemicileri Seirenler'in sesini işitmezler (Roman & Roman, 2010: 381). Argo gemicileri tanrıça Hera'nın himayesinde Kharybdis'le Skylla uçurumlarından geçmeyi başarır. Gemi şiddetli bir fırtına yüzünden Libya kıyılarına sürüklenir. Tekrar yola çıkan gemiciler Girit'e ulaşır. Girit'te Talos isminde bir dev yaşamaktadır. Bu devin sadece bir ayak bileği dışında bütün vücudu tunçla kaplıdır. Mitolojide demirci tanrı olarak bilinen Hephaistos'un meydana getirdiği bu robot insana Girit kralı Minos, adayı koruma görevi verir. Geminin Girit'e yaklaştığında Talos büyük bir kayayı gemiye doğru fırlatacağı sırada Medeia'nın büyüyle ayak bileğine bir kaya çarpar ve kan kaybından ölür (Erhat, 1996: 55; Smith, 2013: 72-82). Bu noktada Grimal (2012: 740), Talos'un yalnızca bacağının alt tarafından bir takozla tıkanmış küçük bir damar dışında bedenine silah işlemediğinden söz ederek Argonautlar'ın bu adaya gelmesi ile birlikte Medeia'nın bu damarları açmayı başararak Talos'un sonunu getirdiğine dikkat çeker.

Yunanistan'a Dönüş

Yaşamış oldukları macera sonrasında yaklaşık dört ay süren yolculuk ile gemiciler İolkos'a geri döner. Pelias, Altın Post'un getirilmesine rağmen krallığı İason'a teslim etmeye sıcak bakmaz. Bunun üzerine Medeia sinirlenir ve intikam alma düşüncesiyle sözünde durmayan Pelias'ın kızlarının aklına girer. Artık ihtiyarlamaya başlayan kral Pelias'ı, gençleştirebileceğini öne sürerek onları ikna etmeye çalışır. Ancak bu kardeşlerden Alkestis, bu meselenin içerisinde yer almak istemez (Coleman, 2007: 352; Grimal, 2012: 605). Medeia hatta kızların güvenini kazanabilmek için yaşlı bir koçu keserek bu koçun etlerini, büyümlü bir takım otlarla birlikte bir kazanda kaynatır. Bir süre sonra kazandan gencecik bir kuzu çıkarılır. Bu mucizeye şahit olan Pelias'ın kızları, tıpkı Medeia'nın yaşlı koça yaptığı gibi babalarını parça parça ederler ve babalarının parçalarını kazana koyarak kaynatmaya başlarlar. Ancak bekledikleri gibi Pelias dirilmez.

Yaptıkları eylem karşısında dehşete düşen kızlar, kendi kendilerini sürgün ederek Arkadia'ya (Yunanistan'ın güneyinde bulunan bir bölge) kaçarlar (Berens, 2009: 193; Grimal, 2012: 464, 605).

İason ve Medeia'nın Sonu

Öncelikle Boiotia (Orta Yunanistan'da bir bölge) sınırlarındaki Orkhomenos'a gelen İason, burada Altın Post'u Laphystialı Zeus tapınağına sunduktan sonra Argo gemisini Korinth Boğazı'nda (Atina'nın güneybatısı) demirleyip gemiyi tanrı Poseidon'a adar. İason ile Medeia, işledikleri suç nedeniyle Pelias'ın oğlu Acastus tarafından İolkos'tan sürgün edilir. Fakat iki aşığın talihleri yaver gider ve Korinthos kralı Kreon tarafından dostça karşılanır. Kreon, sarayında konuklarını on yıl boyunca misafir eder. Ancak kral, bir müddet sonra onlardan sıkılır ve büyücü Medeia'yı ülkesinden kovmanın yollarını aramaya koyulur. Bir yandan da İason'un artık Medeia'ya olan bağlılığı ve aşkı da zayıflar. Kreon'un, Kreusa isminde bir kızı vardır ve İason onunla evlenmek ister ancak tek engel Medeia'dan boşanmasıdır. Hatta boşandıktan sonra da Medeia'yı Kolkhis'e götürmeyi planlar ancak Medeia bu durumu fark edince öfkeye kapılır. İntikam hırsıyla yanıp tutuşan bu kadın, düğün armağanı olarak Kreusa'ya bir elbise verir. Başına geleceklerden habersiz biçimde bu elbiseyi giyen Kreusa'nın (Glauke) vücudu, bir anda alev alır. Bu olay esnasında Medeia, İason'un oğlunun canını alarak onun ölüsünü babasına gösterir. Sonrasında ise Medeia oradan uzaklaşır (Coleman, 2007: 88; Grimal, 1986: 229-230).

Medeia, ilk olarak Thebai'de Herakles'in yanına sığınır, fakat halk Kreon'un katili olduğu için onu kabul etmez. Bunun üzerine Atina'da Aigeus'a sığınır hatta kendisiyle evlendiği takdirde bir erkek evlat sahibi olacağı kehanetinde bulunur. Theseus'un kendisini tanıtmak üzere Aigeus'un huzuruna geldiğinde Medeia, Theseus'u öldürme teşebbüsünde bulunur. Nitekim bu hamlesi onun Atina'dan da kovulmasını beraberinde getirir. Kolkhis'e geri döndüğünde başına gelen olaylar neticesinde Aietes ile aralarındaki anlaşmazlıkların sona erdiği anlatılır (Erhat, 1996: 55; Grimal, 2012: 464-465). Şansızlık, İason'un peşini bırakmaz. Nitekim çürümüş olan Argo gemisinin yanında otururken pruvadan düşen bir parça, İason'un ölümüne neden olur. Zeki ve yetenekli bir kadın olan Medeia, aşkı uğruna kendi ülkesini terk etmeyi bile göze almasına rağmen uğradığı ihanet neticesinde İason'dan doğan çocuklarını acımasızca katlederek, bu ihanetin bedelini İason'a ödetir (Smith, 2013: 85). Günümüzde kişinin kendi evladını öldürmesi '*Medea Kompleksi*' olarak adlandırılır. Bu durum ismini, Medeia'nın İason'dan olan oğlunu intikam uğruna acımadan öldürmesinden almaktadır (Kırcı vd., 2017: 130).

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE AMACI

Türk turizminde, 1970-1980'li yılları kitle turizminin popüler hale geldiği yıllar olarak nitelendirmek yanlış olmaz. Ancak 21. yüzyılda bu anlayışın geçerliliğini sürdürdüğünü söylemek pek mümkün gözükmemektedir. Kitle turizminin temelini oluşturan 3S turizmi, günümüzde artık yerini alternatif turizm türlerini içeren bir anlayışa bırakmaya başlamıştır. Nitekim son yıllarda alternatif tur rotaları oluşturmaya yönelik kayda değer çalışmaların (Acar & Erbay Aslıtürk, 2013; Acar & Çolakoğlu, 2015a; Acar & Çolakoğlu, 2015b; Acar & Tütüncüler Bircan, 2016; Acar & Karaosmanoğlu, 2019a; Acar & Karaosmanoğlu, 2019b) olduğunu belirtmek gerekir. Literatürdeki benzer çalışmalardan hareketle gerçekleştirilen bu çalışmada, Troia savaşı, Kalydon avı, Herakles'in oniki görevi gibi Yunan mitolojisinde isminden çokça söz ettiren konulardan biri olan "Argonautlar seferini" günümüz şartlarında gerçekleştirmeye yönelik bir tur önerisi oluşturmak amaçlanmıştır (Tablo 1). Bu seferde, Orpheus, İdmon, Amhiaraos, Kastor, Polydeukes, Iphiklos, Meleagros gibi Yunan mitolojisinde popüler birçok kahramanın yer aldığından söz edilmektedir (Erhat, 1996: 53). Altın Postu aramak için Teselya'daki İolkos limanından yola çıkan kahramanların bu zorlu gidiş yolculuğu, Limni Adası, Semendirek Adası, Dolionların Ülkesi Kyzikos, Cius (Mudanya limanı civarı, Gemlik), Kalchedon (Günümüzde Kadıköy), Salmydessos, Ares Adası (Giresun Adası) ile devam ederek Kolkhis limanına varışları ile son bulur. Dolayısıyla gerçekleştirilen bu araştırmada, günümüz koşulları dikkate alınarak, Argonautların takip ettikleri güzergâh temelinde bir tur programı oluşturmak amaçlanmıştır.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Yunan mitolojisinde önemli bir yeri olan Argonautlar seferinin gerçekleştirildiği güzergâhı temel alan bir tur önerisi oluşturmayı amaçlayan bu araştırma verilerinin toplanmasında, doküman incelemesi tekniğine başvurulmuştur. Yıldırım ve Şimşek'e (2013: 217) göre doküman analizi, araştırılmak istenen olgular hakkındaki yazılı materyallerin analiz edilmesidir. Bu noktada Kozak (2014: 97) geçmişe yönelik tutulan her türlü yazılı ve sözlü kayıtları, doküman taramasını oluşturduğuna işaret etmiştir. Akturan'a (2013: 117) göre zengin ve kapsamlı bir çıkarım yapılabilmesi bakımından araştırma sorununa ilişkin yazılı ve görsel dokümanların incelenmesi önem arz etmektedir. Araştırmacıların vurguladıkları hususlar çerçevesinde, Argonautlar'ın takip ettikleri güzergâha ilişkin bilgilerin elde edilmesinde ve tur rotasının oluşturulmasında doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi neticesinde, Argonautlar'ın takip ettikleri rota belirlendikten sonra Iolkos limanından başlayarak Kolkis'e kadar uzanan deniz yolculuğu hakkında daha detaylı bilgi edinebilmek amacıyla iki uzmana (14 yıl deneyimli bir gemi acentası bölge müdürü; 12 yıl deneyimli bir gemi kaptanı) danışılmıştır. Uzman görüşü neticesinde Yunanistan'dan başlayarak Gürcistan'da son bulacak olan böyle bir gezinin oldukça yüksek maliyetli (yakıt, tekne kirası, liman giderleri, personel giderleri dâhil yaklaşık 1 milyon TL) olacağı sonucuna ulaşılmıştır:

“...Yelkenli bir teknenin ortalama hızı 7 knot olur ya da 8, havaya göre değişir (rüzgâr- deniz faktörü) kabaca düşünülürse sizin çıkış ve varış rotanız 900 deniz milidir. Günde 24 saat seyir yapılırsa 5 günde gidilir. Daha hızlı tekneler var. Motor yat mesela bu zamanı yarı yarıya düşürebilirsin ama saatte 500- 1000lt yakıt tüketir... Hayal gibi görünüyor! Daha bu teknenin kirası, liman vs. giderler yok. Yakıt, personel parası ve kumanya, liman giderleri katılmadı. 30-35 metre bir motor yat o havalarda seyir yapabilir ancak daha ufağı seyir yapamaz. Aslında o bile zorlanır ama en azından batmadan gidebilir. Haftalık kirasına gelindiğinde minimum 50.000 Euro. Yani bu tur 800.000 ile 1 milyon civarı bir bütçe gerektirir. 35 metre tekne en fazla 10 misafir alır, 6 guest cabin olur, hadi 8 olsun 2 ile çarptığında 16 kişi! Kişi başı 70 bin TL ödeme ile 16 kişi alan bir 35 metre yat bulunursa olabilir. Tabii kaptan ve tekne sahibi de o rotayı kabul ederse! Ancak o aşamaya gelinse bile kaptanın ve tekne sahibinin o rotayı kabul etmesi zordur. Kimse 10 milyon Euro'luk teknesini riske atmaz kiralama yapıyor olsa bile...”

“... Kabaca anlatılacak olursa Atina'nın kuzeyinden rotaya başlayıp Çanakkale Boğazı'ndan Karadeniz'e geçip oradan da Batum'a kadar gitmen ortalama bir tekne ile hiç durmadan 6 gün sürer. Karadeniz'in havası ayrı tabii ki her şey yolunda giderse... Bahsettiğin gibi bir tur pek mümkün değil, ben de Karadeniz'de yük gemisinde çalıştım özellikle Doğu Karadeniz... Karadeniz'in şartları insanın canına okur ve karaya çıktığında şükredersin. Ayrıca 15-20 metre bir tekne ile olacak tur değil, kaptanlar da bu rotayı kabul etmez. Bunun yanı sıra sizin açınızdan da keyifsiz bir tur olur. Hem de tekne açısından daha maliyetini işin içine katmadım. Bahsini ettiğin rotadaki noktalara feribotla gidip gezmen en doğrusu olur ya da rotayı daraltmalısın... Bu tur olmaz, olsa da 1 haftada değil 20 günde olur hatta belki 1 ayı bile bulur...”

12 yıl deneyimli gemi kaptanı

Rızaoğlu'na (2012: 128) göre “para” ve “boş zaman” turizmin zorunlu iki koşulunu oluşturmaktadır. Uzman görüşü neticesinde hem yüksek maliyet ve tur süresi hem de misafirlerin güvenliğinin sağlanması noktasındaki endişe, araştırmacıları güzergâhın bir bölümünü tur programından çıkarmaya zorlamıştır. Daha sonra ise Karadeniz sahil şeridinden Argonautlar'ın takip ettiği güzergâha hâkim bir otobüs şoförü ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Neticede, tur programının yalnızca Argonautlar seferinin Türkiye etabından itibaren ve karayolu (Kadıköy, Kefken, Akçakoca, Alaplı, Ereğli, Zonguldak, Amasra, İnebolu, Sinop, Bafra, Samsun, Ünye, Fatsa, Ordu, Giresun, Tirebolu, Trabzon, Rize, Hopa ve Batum) ile oluşturulmasına karar verilmiştir (Tablo 1).

TUR PROGRAMI

	Saat	Mesafe (Km)	Süre (Yaklaşık)
1. GÜN			
İstanbul hareket- Kefken'e varış	07.00	170	2 saat 30 dk.
Kefken'de kahvaltı	09.30	-	1 saat
Akçakoca'ya varış-Ceneviz Kalesi ziyareti Zonguldak'a hareket	10.30	95	3 saat
Zonguldak'a varış ve öğle yemeği	13.30	88	2 saat 30 dk
Gökgöl Mağarası gezisi ve Amasya'ya yola çıkış	16.00	17,8	1 saat
Amasra'ya varış ve çarşı gezisi	17.00	110	1 saat 30 dk
Otele varış (konaklama)	18.30	-	-
2. GÜN			
Amasra otelden hareket ve İnebolu'ya varış	08.00	175	3 saat 27 dk
İnebolu'da öğle yemeği	11.30	-	1 saat
İnebolu'dan Sinop'a varış (molalı)	12.30	150	2 saat 55 dk + 25 dk mola
Hamsilos gezisi	15.50	14	1 saat 30 dk
Sinop otele varış (konaklama)	17.30	-	-
3. GÜN			
Sinop otelden hareket	08.00	-	-
Sinop kalesi ve surları, Cezaevi, Tatlıca Şelalesi gezisi	13.00	55	4 saat
Öğle yemeği	14.00	-	1 saat
Bafra sahilden Samsun'a varış ve mola	15.00	52	1 saat 30 dk
Onur Anıtı gezisi	16.30	5	45 dk
Samsun otele varış (konaklama)	17.30	-	-
4. GÜN			
Samsun otelden hareket	08.00	-	-
Bandırma'ya varış ve gezi	08.20	10	1 saat
Ordu Yason Burnu varış ve gezisi	09.20	130	2 saat 40 dk
Boztepe gezisi ve öğle yemeği	12.00	27	3 saat
Boztepe'den çıkış ve fındık alışverişi (isteğe bağlı)	15.00	54	2 saat
Giresun otelde (konaklama)	17.00	-	-
5. GÜN			
Giresun otelden hareket	08.00	-	-
Giresun Kalesi ve surları gezisi	08.05	5	1 saat
Tirebolu Tanıtım ve Fabrika gezisi	09.05	43	1 saat 30 dk
*Giresun limana varış ve Giresun Adası tekne gezisi (ekstra)	10.35	63	1 saat + 3 saat (tekne)
Uzungöl gezisi ve öğle yemeği	14.40	226	4 saat + 1 saat
Trabzon otele varış (konaklama)	19.40	-	-
6. GÜN			
Trabzon otelden hareket	07.00	-	-
Atatürk Köşkü ve Ayasofya gezisi	08.35	15	2 saat
Rize'ye varış ve Ayder Rize Bezi tanıtımı	10.35	80	1 saat 5 dk
Çamlıhemşin'e varış	11.40	60	2 saat 30 dk
Öğle yemeği (Zipline dahil)	14.10	-	2 saat
Minibüs ile Zilkale, Palovit şelalesi gezisi (ekstra)	16.10	90	2 saat
Ayder'e varış ve Gelintülü şelale gezisi	18.10	86	2 saat
Ayder gezisi ve otele varış (konaklama)	20.10	-	-
6. GÜN			
Trabzon otelden hareket	07.00	-	-
Atatürk Köşkü ve Ayasofya gezisi	08.35	15	2 saat
Rize'ye varış ve Ayder Rize Bezi tanıtımı	10.35	80	1 saat 5 dk
Çamlıhemşin'e varış	11.40	60	2 saat 30 dk
Öğle yemeği (Zipline dahil)	14.10	-	2 saat
Minibüs ile Zilkale, Palovit şelalesi gezisi (ekstra)	16.10	90	2 saat
Ayder'e varış ve Gelintülü şelale gezisi	18.10	86	2 saat
Ayder gezisi ve otele varış (konaklama)	20.10	-	-
7. GÜN			
	07.30	-	-

Ayder otelden hareket			
Sarp Sınır Kapısına varış	10.00	188	2 saat 30 dk
Kapı işlemleri	11.00	-	1 saat
Batum Botanik park gezisi	12.00	15	2 saat
Öğle yemeği	14.00	-	1 saat
Şehir gezisi (Ali&Nino Heykeli, Virgin Mary Kilisesi, Orta Camii, Batum Tiyatrosu, Avrupa Meydanı, Dolphinarium) serbest zaman dahil	15.00	40	3 saat 30 dk
Batum otele varış (konaklama)			
*Akşam isteğe bağlı olarak ekstra su dansı gösterisi için gezi yapılabilir.	18.30	-	-
8. GÜN	-	207	4 saat

Batum otelden hareket (uçak saatine göre ayarlanmalıdır) Batum-Trabzon kapı işlemleri ve mola dahil

*Batum saati Türkiye saatine göre 1 saat ileridedir.

Not: Mesafe ile süre hesaplamalarında Google Maps'ten ve 12 yıllık deneyimli otobüs şoförünün verdiği bilgilerden faydalanılmıştır.

12 yıl deneyimli otobüs şoförü, ayrıca Tablo-1'de sunulan tur programında dikkate alınması gereken diğer hususları şu şekilde sıralamıştır:

- Turun dördüncü günü, Yason Burnu'nda fındık tatlısı ve çay molasının yanı sıra alışverişi için serbest zaman verilebilir ancak bunun için rezervasyon yapılmalıdır.
- Boztepe'de tercihen fındık alışverişi için mola verilebilir.
- Beşinci gün Giresun/Giresun Kalesi'ne ulaşımın dar yollardan sağlanması nedeniyle 155 polis hattı aranarak eskort talep edilmelidir.
- Tirebolu istikametinde çay fabrikası ziyareti ve akabinde çay tadımı etkinliği düzenlenebilir.
- Trabzon'da telkari ve gümüş yapımını misafirlere gösterebilmek için mola verilebilir.
- Turun yedinci günü, Batum'a gidilirken Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan misafirler, yanlarında yeni tip çipli kimlik kartlarını bulundurmalı ve yolcu listesi, bir önceki gece hazırlanmalıdır.
- Batum Botanik Parkı'nda ziyaretler, üst kapıdan başlamaktadır. Ancak çıkışlar alt kapıdan gerçekleştirilmektedir.
- Batum'da uçuş maliyetlerinin yüksek olması ve saat kolaylığı sağlaması açısından dönüşün Trabzon Havalimanı üzerinden gerçekleştirilmesi mümkündür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yunan mitolojisinde önemli bir yeri olan Argonautlar Seferini günümüz şartlarında gerçekleştirmeyi amaçlayan bu çalışmada, Argo gemicilerinin takip ettiği seyahat güzergâhını belirleyebilmek için öncelikle literatürdeki çalışmalar, doküman incelemesi tekniğine başvurularak incelenmiş, sonrasında bu tur güzergâhının uygulanabilirliğini ortaya koyabilmek için uzman görüşüne (12 yıl deneyimli bir gemi kaptanı, 14 yıl deneyimli gemi acentası operasyon sorumlusu, 12 yıl deneyimli otobüs şoförü) başvurulmuştur. Uzman görüşü neticesinde tur güzergâhının, Kadıköy (Khalkedon) ile Gürcistan (Kolkhis) arasını kapsayacak şekilde oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu çalışma kapsamında ortaya koyulan tur programı, Yunan mitolojisine hâkim bir özel ilgi turist grubuna hitap edebilir. Dolayısıyla böyle bir tur programını uygulayabilecek seyahat acentasının, hedef turistlere bu turu pazarlayabilmesi için yoğun pazarlama taktikleri uygulaması gerekmektedir. Söz gelimi bu turu tercih edebilecek turistlerin, Asya toplumlarından gelen turistlerin aksine Avrupa ülkelerinden gelen ve Antik Yunan kültürünü iyi bilen turistler olması beklenmektedir. Bu noktadan hareketle gelecekte böyle bir tur programını tercih edebilecek turistlerin profilini belirlemeye yönelik bilimsel araştırmaların gerçekleştirilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Maliyet değişkeni, bu tur programı kapsamında dikkate alınan önemli faktörlerden biri olarak karşımıza çıkmıştır. Uzman görüşü neticesinde günümüz şartlarında deniz yolculuğu ile böyle bir turu

gerçekleştirmenin katlanılması mümkün olmayan bir maliyet (tüm gider kalemleri ile birlikte yaklaşık 1 milyon TL) anlamına geldiği ortaya konmuştur. Dolayısıyla Iolkos Limanı'ndan (Yunanistan) başlayarak Kolkis'te (Gürcistan) biten turun bir bölümünün programdan çıkarılmasında, çok yüksek maliyetli ve çok uzun bir zaman dilimini kapsayacak bir tur olması etkili olmuştur. Nitekim İstanbul'dan (Kadıköy) başlayan ve Batum'da noktalanmış böyle bir tur bile yaklaşık 1500 kilometre mesafe anlamına gelmektedir. Bunun yanı sıra, programdaki diğer turistik çekicilikler de dikkate alındığında ortalama 7 günlük bir turdan söz edilmektedir. Bu nedenle Argonautların takip ettikleri güzergâhın bir bölümünün tur programından çıkarılması, araştırmanın önemli bir kısıtını oluşturmaktadır. Diğer yandan bu çalışma kapsamında oluşturulan tur programında, güzergâhlar arası mesafeler ve ziyaret noktalarına yer verilmiştir. Dolayısıyla gelecekte, böyle bir turun maliyetini belirlemeye yönelik çalışmaların yapılması, daha bütüncül bir yaklaşım sağlayabilir.

Son olarak, uzman görüşü neticesinde, Argonautların seyahat güzergâhını, deniz yoluyla gerçekleştirmeye ikna olacak ne bir gemi kaptanı ne de tekne sahibi bulunabileceği belirtilmiştir. Karadeniz'in fiziki özellikleri açısından küçük teknelerin seyir yapmasına elverişli bir deniz olmamasının seyahat planlamasının karayolu ile yapılmasında etkili olduğu söylenebilir. Dolayısıyla ziyaretçilere hem konfor hem de güvenli bir seyahat imkanı sunulabilmesi amacıyla ön görülen turun Karadeniz sahil şeridini takip edecek şekilde otobüs ile planlanması, çalışmanın bir başka sınırlılığını oluşturmuştur.

TEŞEKKÜR

Argonaut'lar seferine yönelik tur rotasının oluşturulmasında değerli bilgileriyle çalışmaya katkı sağlayan alanında deneyimli otobüs şoförü Sayın Tahsin Kesimal'a, gemi kaptanı Sayın Serdar Sormaz'a ve kruvaziyer acenta yekilisi Ege/İstanbul denizcilik bölge müdürü Sayın Mert Kavafoğlu'na teşekkürü bir borç biliriz.

KAYNAKÇA

Acar, G. (2020). Argonautika (Argo Denizcileri). *Journal of Epigraphy, Reviews and Translations*, Libri VI, 357-359.

Acar, V. & Erbay Aslıtürk, G. (2013). A Proposal of a Route to Tours to the Ancient Age Oracle Centres of West Anatolia, *International Conference on Religious Tourism and Tolerance*, 09-12 May 2013, pp.67-84, Konya, Turkey.

Acar, V. & Çolakoğlu, O.E. (2015a). A Proposal of Farm-based Tourism Within the Context of Rural Tourism: Yedibilgeler Winery, *Romanian Rural Tourism in the Context of Sustainable Development: Present and Prospects*. 28-30 May 2015, pp.7-26, Iași, Romania.

Acar, V. & Çolakoğlu, O.E. (2015b). A Proposal of Farm-based Tourism within the Context of Rural Tourism: Zeytinseli, *2nd International Congress of Tourism and Management Researches*, 01-03 May 2015, pp. 904-919, İzmir, Turkey.

Acar, V. & Karaosmanoğlu, K. (2019a). Greko Roman Gastronomisini Deneyimlemeye Yönelik Bir Tur Önerisi, içinde *Doğudan Batıya 70. Yaşında Serap Yaylalı'ya Sunulan Yazılar*, Erön, A. & Erdan, E. (Eds), ss. 511-530, Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Acar, V. & Karaosmanoğlu, K. (2019b). Çerkes Mutfak Kültürünü Deneyimlemeye Yönelik Bir Tur Önerisi: Düzce İli Örneği. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 3 (2), 177-197.

Acar, V. & Tütüncüler Bircan, Ö. (2016). A Caravan Tour Proposal Including Three Settlements Dating Back to the Assyrian Trade Colonies Period in Anatolia, *Romanian Rural Tourism in the Context of Sustainable Development: Present and Prospects*, 26-28 May 2016, pp.92-114, Vol. XL, Iași, Romania.

- Akturan, U. (2013). Dokuman incelemesi, içinde *Nitel Araştırma Yöntemleri: Nvivo ile Nitel Veri Analizi, Örneklem, Analiz, Yorum* (Baş, T. & Akturan, U.), 2. Baskı, (ss.117-126), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Apollonius Rhodius, (1889). 'The *Argonautica*' of Apollonius Rhodius. Bell, G. (Edt.) London: Chiswick Press.
- Antonius Liberalis, (2005). *The Metamorphoses of Antoninus Liberalis: A Translation with Commentary*. Celoria, F. (Edt.). London and New York: Routledge.
- Berens, E. M. (2009). *The Myths & Legends of Greece and Rome*. Soares, S.M. (Edt). Amsterdam: Metal Libri.
- Bonnard, A. (2004). *Antik Yunan Uygarlığı Euripides'ten İskenderiye'ye*. (Çev. Kurtgözü, K.). İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Coleman, J. A. (2007). *The Dictionary of Mythology an A-Z of Themes, Legends and Heroes*. London: Arcturus Publishing Limited.
- Colum, P. (2011). *The Golden Fleece and the Heroes Who Lived Before Achilleus*. New York: The Macmillan Company.
- Cömert, B. (2010). *Mitoloji ve İkonografi*. (3. Baskı). Ankara: De Ki Basım Yayım.
- Daniels, M. (2014). *Bir Nefeste Dünya Mitolojisi*. (1. Baskı). (Çev. Üstel, P.). İstanbul: Maya Kitap.
- Emir, O. (2018). Argonautlar Efsanesi: Bir Mitos'un Ardındaki Gerçekler ve Kolkhis. *Uluslararası Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, 6 (6), 161-177.
- Erhat, A. (1996). *Mitoloji Sözlüğü*. (23. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Fox, W. S. (1916). *Greek and Roman*. Gray, L.H. & Moore, G.F. (Eds). In *The Mythology of All Races* (Vol. I), Boston: Marshall Jones Company.
- Grimal, P. (1986). *A Concise Dictionary of Classical Mythology*. Kershaw, S. (Edt). England: Basil Blackwell Ltd.
- Grimal, P. (2012). *Mitoloji Sözlüğü: Yunan ve Roma* (Çev. Tamgüç, S.). Kabalcı Yayınevi: İstanbul.
- Halikarnas Balıkcısı, (1985). *Anadolu Tanrıları*. (5. Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Halikarnas Balıkcısı, (1989). *Merhaba Anadolu*. (6. Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Halikarnas Balıkcısı, (1992). *Anadolu Efsaneleri*. (7. Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Hamilton, E. (1953). *Mythology*. Calcutta: Vidyodaya Library Private Ltd.
- Homeros. (2008). *İlyada*. (Çev. Erhat, A.- Kadir, A.). İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Kelly, S. (2009). *Kayıp Kitaplar Kitabı*. (Çev. Gür, H.). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kırcı, G. S., Yalçın Cömert, H. S. & Özer, E. (2017). Anne- Çocuk Cinayetleri: Medea Kompleksi. *Adli Tıp Bülteni*, 22 (2), 130-133.
- Kozak, M. (2014). *Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayım Teknikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Lafüriya, M. (2015). *Altın Post* (Çev. Chkotua, O.). İstanbul: Muşni Lafüriya & Yeni Anadolu Yayıncılık.
- Latacz, J. (2006). *Antik Yunan Tragedyaları* (1. Baskı). (Çev. Onay, Y.). İstanbul: TEM Yapım Yayıncılık.
- Necatigil, B. (1988). *100 Soruda Mitologya* (4. Baskı). İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Rızaoğlu, B. (2012). *Turizm Davranışı* (3. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Roman, L. & Roman, M. (2010). *Encyclopedia of Greek and Roman Mythology*. Facts on File Inc.: Infobase Publishing: New York.

Smith, N. (2013). *Jason and The Argonauts*. New York: Osprey Publishing.

Yaylalı, A. (2018). Kyzikos. Sözlü Bildiri. *Uluslararası Bandırma ve Çevresi Sempozyumu Tam Metin Bildiriler Kitabı I: Tarih, Arkeoloji, Göç Hareketleri, Önemli Şahsiyetler, Kültür ve Folklor, Edebiyat ve Eğitim*. 1. Baskı, 17-19 Eylül 2018, ss. 6-8, Balıkesir, Türkiye.

Yeşil, P. & Koç, B. (2017). Giresun Adası'nın Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi. Yazılı Bildiri. *DOKAP Bölgesi Uluslararası Turizm Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. 23-24 Ekim 2017, ss. 213-219, Trabzon, Türkiye.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Genişletilmiş Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.